

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

PS-NKPS.431.6.40.2025.MB1

**Pani
Alicja Pawlus
Dyrektor
Miejsko-Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Świerzawie
pl. Wolności 60
59-540 Świerzawa**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Do podpisanego w dniu 1 grudnia 2025 r. protokołu nie wniesiono zastrzeżeń.

Wrocław, 29 grudnia 2025 r.

I. Informacje organizacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerzawie ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pani Alicja Pawlus, zatrudniona na stanowisku Dyrektora Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świerzawie od dnia 26 września 2019 r. (dowód: akta kontroli, str. 73)
Zakres kontroli	Realizacja zadań gminy wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz zgodność zatrudniania z wymogami kwalifikacyjnymi. Okres objęty kontrolą od dnia 1 stycznia 2024 r. do dnia 23 października 2025 r.
Podstawa prawna kontroli	1. art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej ² , 2. § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej ³ Plan kontroli na II półrocze 2025 r. (KO-KZ.430.1.2025.MK) zatwierdzony przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu 27 czerwca 2025 r.
Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych	od dnia 23 października 2025 r. do dnia 25 listopada 2025 r.
Kontrolerzy	1. Monika Broniszewska – główny specjalista w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, przewodniczący zespołu, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.374.2025.MB1 z dnia 12 września 2025 r., 2. Anita Denes-Ziemkiewicz – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, kontroler, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.375.2025.MB1 z dnia 12 września 2025 r.

¹ dalej „M-GOPS”, „Ośrodek”

² t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214, ze zm., dalej „ustawa o pomocy społecznej” lub „ustawa”

³ Dz. U. z 2025 r., poz. 1065, ze zm., dalej „rozporządzenie w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej”

Podpis Dyrektora jednostki i osób kontrolujących

II. Ocena kontrolowanej jednostki

W okresie objętym kontrolą odpowiedzialność za realizację zadań ponosi Pani Alicja Pawlus – Dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świerzawie.

W wyniku kontroli poszczególnych zagadnień, w oparciu o oceny cząstkowe badanych obszarów, działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świerzawie w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

III. Ustalenia kontroli

Postępowanie kontrolne zostało przeprowadzone w jednostce podlegającej kontroli w dniach 23, 27, 30 października 2025 r. na podstawie dokumentacji przedstawionej podczas kontroli w zakresie realizacji przedmiotowych zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz wyjaśnień składanych przez Dyrektora Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świerzawie.

Kontrolę wpisano do książki kontroli pod nr 1/2025.

Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 14, 15, 16, 16a, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz usług sąsiedzkich (pkt 11),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Dyrektor M-GOPS w Świerzawie na podstawie imiennego upoważnienia Burmistrza Miasta i Gminy Świerzawa wydaje decyzje administracyjne w zakresie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, o którym mowa w art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych⁴.

⁴ t. j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1461 ze zm., dalej „ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych”

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8 i 9 ustawy nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka, w okresie objętym kontrolą nie informowano o potrzebach i nie złożono wniosków o udzielenie pomocy w formie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9).

Gmina Świerzawa nie prowadziła na swoim terenie mieszkania treningowego lub wspomaganego. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych. Brak mieszkania treningowego lub wspomaganego oznacza, iż ograniczone są możliwości udzielania pomocy zapewniającej osobom przygotowanie do prowadzenia samodzielnego życia w społeczeństwie lub/i mogącej zastąpić pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę.

W kontrolowanym okresie Gmina Świerzawa podpisywała czasowe umowy z Fundacją Raduga, tj. na okres od 2.09.2024 r. do 31.12.2024 r. oraz od 1.10.2025 r. do 31.12.2025 r., w sprawie możliwości umieszczania osób potrzebujących pomocy posiadających ostatni meldunek na terenie gminy Świerzawa w mieszkaniu treningowym. W ocenie tut. Organu podpisywanie czasowych umów na zapewnienie miejsc w mieszkaniu treningowym, nie jest wystarczające ponieważ nie potwierdza stałej gotowości gminy do realizacji zadania własnego o charakterze obowiązkowym.

Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 2a, 3, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich (pkt 2a),
- prowadzenia i zapewniania miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowania do nich osób wymagających opieki (pkt 3),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach (pkt 5).

Gmina Świerzawa nie realizuje zadań z art. 17 ust. 2 pkt 1, 2 i 3b ustawy dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych (pkt 1), przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze (pkt 2) oraz przyznawania i realizacji usług wsparcia krótkoterminowego w domach pomocy społecznej (pkt 3b), gdyż jak wyjaśniła Dyrektor Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie zgłaszano potrzeb w tym zakresie.

M-GOPS w Świerzawie nie opracowywał i nie realizował projektów socjalnych (art. 17 ust. 2 pkt 3a ustawy).

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 6, 9 i 10 ustawy, dotyczące:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),
- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9),
- zapewnienia utrzymania oraz rozwoju systemu teleinformatycznego, a także sporządzania sprawozdawczości i przekazywania jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 10).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 7 i 8 ustawy dotyczące:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8),

nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśniła Dyrektor Ośrodka, w okresie objętym kontrolą na terenie Gminy nie było zgłoszeń/wniosek o taką pomoc.

Gmina Świerzawa nie prowadzi i nie rozwija infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy).

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerzawie koordynuje realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

Dyrektor M-GOPS w Świerzawie nie wytaczała powództw o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy (art. 110 ust. 5 ustawy). Jak zapewniła Dyrektor Ośrodka osobom zgłaszającym się do Ośrodka udzielano informacji o sposobie wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne.

W kontrolowanym okresie Ośrodek kierował wnioski o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami (art. 110 ust. 6 ustawy).

Dyrektor M-GOPS w Świerzawie składała Radzie Miejskiej w Świerzawie coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiała potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

W okresie objętym kontrolą Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerzawie realizował wypłatę świadczeń pieniężnych dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, o których mowa w art. 29 i 31 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa⁵.

⁵ t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 337, dalej „specustawa”.

Dyrektor i Zastępca Dyrektora M-GOPS w Świerzawie spełniają odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, tj. posiadają wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 400 zł wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej otrzymywali pracownicy socjalni zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy (w okresie zatrudnienia) w M-GOPS realizujący pracę socjalną w środowisku lub przeprowadzający rodzinne wywiady środowiskowe poza siedzibą Ośrodka (3 osoby) oraz 300 zł otrzymywała 1 osoba świadcząca pracę socjalną w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu.

Dodatek ten nie był uwzględniany przy obliczaniu wysokości wynagrodzenia pracownika zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę⁶.

W sprawdzonych aktach osobowych pracowników socjalnych terenowych znajdowały się stosowne dokumenty potwierdzające przyznanie dodatku oraz przyjęte i podpisane zakresy czynności.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje Gminę Świerzawa zamieszkałą przez 6 902 mieszkańców, w tym 72 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną (stan na 23.10.2025 r.).

W Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Świerzawie na dzień kontroli zatrudnionych było 4 pracowników socjalnych (3,75 etatu) świadczących pracę socjalną w środowisku.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, ośrodek pomocy społecznej powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Art. 110 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej stanowi, że „Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych”.

W przypadku M-GOPS w Świerzawie powyższy wskaźnik na dzień kontroli został spełniony zarówno w stosunku do liczby mieszkańców, jak i do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

IV. Pozostałe informacje i zalecenia pokontrolne

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznania specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi stwierdzono, że:

1. We wszystkich skontrolowanych decyzjach brakowało wskazania miejsca świadczonych usług opiekuńczych.

Zgodnie z art. 50 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej, ośrodek pomocy społecznej przyznając usługi opiekuńcze, ustala m. in. miejsce ich świadczenia.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznania świadczeń z programu „Posiłek w szkole i w domu” dla osób dorosłych stwierdzono, że:

⁶ t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1773

1. We wszystkich skontrolowanych sprawach dotyczących dożywiania dorosłych w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”, świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności, w podstawach prawnych wydanych decyzji nie przywołano art. 48 ustawy o pomocy społecznej, który określa, że osoba lub rodzina ma prawo m. in. do posiłku.

Artykuł 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁷ wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. podstawa prawna, która powinna zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw wydania decyzji administracyjnej, czyli przepisów prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem jego źródła publikacji.

W sprawdzonych sprawach dotyczących wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki stwierdzono, że:

1. W sprawie nr 2 (A.H.) ze środków budżetu państwa realizowano wypłatę świadczenia dla kuratora 1 osoby częściowo ubezwłasnowolnionej z tytułu sprawowania nad nią kurateli.

Zgodnie z art. 53a ustawy wynagrodzenie za sprawowanie opieki wypłaca się w wysokości ustalonej przez sąd. Na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 9 ustawy do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki. Ww. świadczenie pieniężne z pomocy społecznej zostało dodane do ustawy na podstawie art. 6 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw⁸.

Z przepisów ustawy o pomocy społecznej wynika, wprost, iż jednym ze świadczeń z pomocy społecznej jest wypłata wynagrodzenia z tytułu sprawowania opieki, a nie wynagrodzenia z tytułu realizowania obowiązków kuratora. W konsekwencji wypłacanie wynagrodzenia kuratorom nie jest zadaniem zleconym gminie z zakresu pomocy społecznej, gdyż jest nim jedynie wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

W dniu 28.10.2025 r. Gmina Świerzawa dokonała przelewu na rachunek bankowy Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego kwoty 2 216,13 zł oraz środków na obsługę w kwocie 33,24 zł tytułem zwrotu zapotrzebowanej dotacji na 2025 r. na wynagrodzenie za sprawowanie opieki, dotyczące kuratora osoby częściowo ubezwłasnowolnionej. Niniejsze udokumentowała przekazaniem potwierdzenia przelewu.

W związku z powyższym odstępuje się od wydania zalecenia w przedmiocie zwrotu dotacji.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych,
2. Brak wskazania miejsca świadczenia usług w decyzjach administracyjnych przyznających usługi opiekuńcze,
3. Nierzetelne sporządzanie decyzji administracyjnych w zakresie błędnego sformułowania podstawy prawnej,
4. Realizacja świadczeń dla kuratora osoby częściowo ubezwłasnowolnionej z tytułu sprawowania nad nią kurateli ze środków budżetu państwa.

Na podstawie ustaleń kontroli, w celu poprawy realizacji kontrolowanego zadania należy:

⁷ t. j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1691, dalej k.p.a.

⁸ Dz. U. z 2008 r., Nr 220, poz. 1431

1. Uregulować kwestię realizacji zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym dotyczącego prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych.

Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej.

Termin wykonania: 30.06.2026 r.

2. W decyzjach administracyjnych przyznających usługi opiekuńcze wskazywać miejsce ich świadczenia.

Podstawa prawna: art. 50 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej.

Termin wykonania: na bieżąco.

3. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny, w podstawie prawnej przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania. W decyzjach wskazywać aktualne i mające zastosowanie publikatory aktów prawnych z podaniem źródła jego publikacji oraz konkretnego artykułu, paragrafu czy punktu.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 4, pkt 5, pkt 6 k.p.a.

Termin wykonania: na bieżąco.

4. Wynagrodzenie za sprawowanie opieki wypłacane ze środków budżetu państwa, wypłacać jedynie opiekunom prawnym osób całkowicie ubezwłasnowolnionych.

Podstawa prawna: art. 18 ust. 1 pkt 9, art. 53a ustawy o pomocy społecznej.

Termin realizacji: na bieżąco.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz przesłano do Dyrektora jednostki kontrolowanej, drugi do Burmistrza Miasta i Gminy Świerzawa, trzeci włączono do akt kontroli.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Burmistrz Miasta i Gminy Świerzawa
2. aa.